

https://www.go-to-the-future.eu/Modules/fiches/images/logo-pdf.jpg

Image not found

https://www.go-to-the-future.eu/Modules/fiches/images/logo-pdf.jpg

Vitraux de la cathédrale d'Auch

L'arquitectura religiosa en Gasconha

16 - Arts - Arquitectura e arts-plastics

Los edificis religiós de Gasconha an plan patit au briu deus sècles.

- **Per la falta de la natura** : los tèrratremes.
- **Per la falta deus òmes tanben** : las guèrras de religion.
- **La Revolucion** avoc tanben sa part de demolicions quan los bens nacionaus estèn hicats en venta. En tot créder de bien har, mantuns edificis estèn arrolhats e remplaçats per d'aves mes grans e mes lèds au sècle XIXau.

Los edificis preromanics

Demòra pas gaire d'edificis religiós consacrats a las divinitats aquitanas puish romanas. Las glèisas deus primèrs temps de la crestianitat son conegudas per las descripcions meslèu que per los sons vestigis pr'amor qu'an deishat la plaça a edificis ulteriors. Demòran çaquela rèsta importanta, coma la **basilica paleocrestiana de Sent Bertrand de Comenge** o tralhas dens l'aparelh, aquò's a díser la disposicion, la fòrma e las dimensions de las pèiras.

L'art romanic

A la fin deu sècle X, en Gasconha e endacòm mes, se pòt véser un gran estrambòrd de fervor religiosa, lo culte de las relíquias s'espandish e los romivatges creishen, mei que mei lo de Sent Jacme de Compostèla. Es alavetz que neish puish eshamia **l'art romanic** dens las glèisas mes tanben **las abadias** que se multipliquen.

Au plan basilicau en longor succedís lo plan en crotz. Las constreintas arquitecturalas permeten sonque un praube esclairement . En efet lo pes de las vòutas semicircularas de pèira exigís murrallas espessas dab pauc d'abridas e ahortidas per perpès deus grans.

Un deus primèrs exemples plan conservat, pr'amor qu'a estat restaurat çaquela, qu'ei la glèisa **abadiau de Sent Sever (40)** d'après lo modèl lo mei prestigiós, Cluny.

L'escultura s'exprimís dens los elements arquitecturaus que son los **timpans e los capitèths**. La pintrura es presenta dens las frescas coma dens la **glèisa de Mont d'Astarac (32)** o la **capèra de Lugaut a Retjons (40)**.

Las glèisas e las abadias romanicas estòn sovent remanejadas, o sovent destrusidas tà hèr la plaça a quauques edificis mes grans o mes a la mòda.

Los parçans praubes qu'avèvan pas lo de qui cau tà bastir navèras glèisas an donc guardat los sons tesaurs

romanics coma dens las vaths pirenencas. Podèm atau mentàver **los suberbèths retaules de las vaths d'Aura e deu Loron**.

Se pòt véser un exemple significatiu de l'evolució deus estils dens las duas vesias que son l'esmiraglant **basilica romanica de Sent Just de Valcabrèra** en contrabaish de **la catedrala gotica de Sent Bertrand de Comenge** pitada suu son promontòri.

Entre lo romanic e lo gotic, n'i a pas avut nada rompadura a trac : avant la perfin lo romanic adòpta los biaisses arquitecturaus navèths que son l'arc trencat e la crotzada d'ogivas e lo gotic guardarà elements deu romanic. Se pòt véser un exemple complit d'aquera mescla deus estils dens la glèisa Sent Andrèu de Sauvatèrra de Bearn (64), qualificada «romanica-gotica »

L'art gotic

Lhevat quauques exemples coma **las catedralas de Baiona o de Bordèu**, lo gotic n'a pas avut dens lo Miejorn e particularament en Gasconha l'importància e lo lustre qu'a avut dens las regions deu nòrd mès s'es expandit en seguir lo romanic.

L'emplec sistematic de la crotzada d'ogivas permet de hèr portar lo pes de las vòutas sus pielars solides e non pas sus las murrallas. Las naus son mes hautas, los murs son aleugerits, afortits per arcabòts, e pòden ester traucats per veirèras nautas e larjas, que balhan lutz dens l'edifici.

Las frescas son remplaçadas per veirus, coma **los de la catedrala d'Aush (32)**, òbra d'un pintre-veirèr de Sent Sever, **Arnaut de Mòlas**, que signèc son òbra en gascon.

Cèrtas, lo cap d'òbra deu gotic meridionau, que se ditz tanben tolosan, en teulas, es, tot pròche, en Lengadòc, **la basilica Sent Sernin**, mès s'es expandit suu davant de la Gasconha com ac muishan **los cloquèrs de Granada (31), Bèumont de Lomanha (82), Lombèrs (32), Sent Liser (09)**.

Quauques curiositats

- La glèisa de Daunhan a Manhan (32) en tèrra cruda començada en 1089,
- Lo cloquèr tòrc de Barran (32) dab son estructura elicoïdala,
- La tor Pèir Berland de Bordèu, campanar, cloquèr destacat de la catedrala Sent Andrèu,
- Lo hustatge de la glèisa de Monenh (64),
- La basilica sosterrana de Lorda.

https://fr.wikipedia.org/wiki/Architecture_eccl%C3%A9siastique

https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89glise_%28%C3%A9difice%29

https://fr.wikipedia.org/wiki/Cath%C3%A9drale_Sainte-Marie_d'Auch

<https://blogthucydide.wordpress.com/2005/06/02/larchitecture-religieuse-romane/>

<http://fresques.ina.fr/landes/landes.html>

http://www.persee.fr/doc/anami_0003-4398_1954_num_66_25_5976 (l'architecture religieuse du diocèse d'Auch)

Frise cronologica

Frise

Image not found

https://www.go-to-the-future.eu/Fichiers/frises/11184116.architecturereeligieuse_oc.png

Lexic

Catedrala

glèisa qu'ei lo sieti de l'avesque deu diocèsi

Basilica

glèisa importanta aunorada peu papa o que guarda ua reliquia venerada

Abadia

mongeria dirigida per un pair abat

Nau

partida centrala d'ua glèisa on se tenguen los fidèus

Crotzada

nau traversèra que balha a la glèisa un plan en crotz

Còr

partida de la glèisa reservada au clergat on se tròba l'autar

Questions

1. Quina ei la particularitat de la tor Pèir Berland a Bordèu ?
2. Quin estile arquitecturau permet de bastir las naus las mes hautas ?
3. Dens quina partida d'ua glèisa se trobava l'autar ?
4. Quina ei la particularitat deu cloquèr de Barran ?

Activitats

Completa lo tèxte ací devath

A l'Edat mejana dens l'arquitectura religiosa, l'art _____1_____ veng après l'art _____2_____.

Las murrallas de las glèisas romanicas sont ahortidas per _____3_____, e los murs de las glèisas goticas per _____4_____. Las glèisas _____5_____ an petitas frinestas e son gaire esclairadas. Las glèisas _____6_____ son esclairadas par veirèras hautas e larjas.

Image not found
<https://www.go-to-the-future.eu/Modules/fiches/images/footer-pdf.png>

